

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.
Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Wilson pentru națiunea română

Drepturile naționale și teritoriale ale românilor recunoscute de America.

«Copil al suferinței: visul mare și sfânt, de dorul căruia ni s'au pogorât în tainița mormântului și moșii și părinții» e în pragul înfăptuirii.

Neamul românesc de pe toate olaturile se pregătește pentru praznicul cel luminat al *Duhului* ce ne însuflește și înviorează.

Încinși cu răbdare de mucenic am așteptat ziua care a făcut o Domnului ca să ne bucurăm și să ne veselim într'însa. Ziua unirii. Ziua regisirii fraților! Ziua cea mult dorită! Ziua în care va înceta plângerea românului dela Nistru până la Tisza; ziua în care Murășul și tustrele Crișuri nu vor mai duce jale, ci lacrimi de fericire, și stâncile Carpaților vor răsuna de chioțele bucuriei nefecate.

Ziua învierii obștei românești e aproape. Chezășia cea mai puternică și nebiruită e vorba Americii, e făgăduința lui Wilson, al marelui și adevăratului creștin Wilson, cetluită în următoarea notă, pe care oficiul de externe american o dă reprezentantului guvernului român:

Oficiul de externe, 5 Nov. 1918.

Domnul meu! Stăpânirea Statelor Unite se gândește totdeauna la bunăstarea viitoare și la integritatea României ca la a unui stat liber și neatârnat.

Înainte de a se ivi războiul între Statele Unite și Austro-Ungaria, Președintele **Wilson** a trimis regelui României o notă, în care l-a

asigurat despre simpatiile și stima sa. Situația de atunci s'a schimbat; pentru aceea Președintele dorește să vă aduc la cunoștință următoarele:

Guvernul Statelor Unite încuviințează dorințele poporului român atât între hotarele regatului român, cât și în afara de hotarele sale. Guvernul american a fost martor al suferințelor și jertfelor mari românești aduse pentru libertate, pentru unitatea națională și pentru dorințele românești înăbușite de dușmanii noștri. Simpatizând ideea și dorința unității naționale a românilor de pretutindenea, Guvernul Statelor Unite nu va întârzia nimic, ca în timpul potrivit să mijlocească prin înrăurirea sa dobândirea drepturilor politice și teritoriale, ce se cuvin poporului român, și să i le asigure împotriva ori cărui atac din afară.

Primiți, domnule meu, expresiunea deosebitei mele stime.

ROBERT LANSING.

În vederea acestei știri ce compoartă o neînchipuit de mare însemnătate pentru neamul românesc, ni se impune să ne arătăm prin ținuta și faptele noastre demni de «viitorul de aur» ce ne așteaptă.

Liniște, ordine și cumpăt în toate. Să ne ferim de orice faptă, orice vorbă, care ar putea păta numele bun și omenia neamului românesc.

la umăr, să dea dovadă că sântem un popor demn de principiile proclamate de președintele Statelor Unite Americane ca toate popoarele să-și hotărască singur soarta și așezarea între celelalte națiuni libere.

Budapesta, 5 Noemvrie 1918.

Tinerimea Universitară română.

Antecedentele notei lui Lansing. Ziarul Pester Lloyd aduce știrea din Rotterdam că încrezutul regatului român în Washington a prezentat secretarului de stat al Americii Lansing un memoriu, sintetizând toate gravaminele și doleanțele românilor, învederând temeiurile de drept ale României asupra diferitelor teri-

torii locuite de români și exprimându-și dorința, că afacerea cu fixarea în definitiv a hotarelor să se rezolve la congresul de pace.

Secretarul Lansing a răspuns în numele președintelui Wilson, asigurându-l că toate aspirațiunile și dorințele teritoriale și naționale ale românilor se vor înfăptui.

Comitetul executiv al partidului național român se întrunește astăzi Sâmbătă în Arad pentru a se sfătui asupra chestiunilor prilejuite de întâmplările mai nouă.

Apel

Sfatul militar al *Legiunii române* a publicat următorul apel:

Frați Români!

Au căzut lanțurile robiei de vecuri. Națiunea română astăzi e liberă și singură stăpână pe soarta ei.

Noi vrem însă o libertate în rânduială. Piară dintre noi disordinea și anarhia!

De aceea, pentru a apăra interesele sfinte ale neamului, a ține buna rânduială și liniște, în deplină înțelegere cu celelalte națiuni, cu cari locuim împreună pe acest colț de pământ, am format sub comanda românească a ofițerilor de un sânge cu noi o

Legiune română

sub steagul nostru tricolar, căruia îi jurăm credință nestrămutată.

Apelăm la toți Români buni de arme și iubitori de neam din Sibiu și jur să intre în această legiune. În fruntea legiunii s'a ales un sfat militar de 30 membri sub conducerea maiorului *Valeriu Liuba*.

Alcătuiți deci pretutindenea pe satele și orașele noastre cete din legiunea română, compuse mai ales din ostașii cari au fost pe front și dați despre toate înștiințare cât mai în grabă *Comandamentului militar al Legiunii române din Sibiu* (strada Macelarilor, seminarul «Andreian»).

Sibiu, 6 Noemvrie 1918.

Trăiască libertatea națională!

Trăiască Legiunea română!

Sfatul militar al Legiunii române.

Intregimea teritorială. Ministrul Oscar *Jászai*, întrebat de raportorul unui ziar despre chestiunea *integrității teritoriale a țării*, în legătură cu tratativele începute zilele acestea cu naționalitățile, a răspuns:

În timpul frământărilor de astăzi nu cred că s'ar putea statorî înțelegeri sau condiții definitive cu raport la granițe. Statorirea aceasta ar fi și zădarnică; doar se știe că Antanta mereu vorbește despre chestiunea granițelor, ca una care cade în competența *congresului de pace*, și numai în a lui. Pentru cauza maghiară este cu mult mai bine, dacă va hotărâ sfatul popoarelor culte asupra întrebărilor acestora, decât dacă am încercă noi s'o regulăm prin învoeli trecătoare sau prin compromisuri. De altfel să nu uităm: Problema naționalităților nu este numai o problemă a Ungariei, ci a *Europei*, și avem motive să cerem ca problema să se reguleze în mod internațional, și nu ca o problemă socială a Ungariei.

Reprezentantul antantei Franchet d'Esperey și Károlyi

Pentru înfăptuirea păcii premiului *Károlyi* s'a transportat la *Belgrad* unde a luat contact cu încrezutul antantei, generalul *Franchet d'Esperey*. Prezentându-i *Károlyi* în formă de memoriu dorințele guvernului și ale țării ungurești, generalul francez i-a răspuns:

„D-voastră reprezentați numai națiunea maghiară, nu însă și celelalte națiuni din Ungaria“.

Miscări în comitatul Sibului. Luni seara 4 l. c. s'au semnalat din Sebeșul-săsesc mari turburări și asasinarea senatorului român din Sibiu a delegat imediat la fața locului pentru liniștirea spiritelor pe asesorul *Nicolae Ivan* și adv. *Lucian Borcea*. Aceștia s'au transportat Marți dimineața în fața locului, unde au convocat o adunare populară în fața primăriei. Asesorul *Nicolae Ivan* vorbește mulțimii conjurându-o să conlucre unel fieștecăre la restabilirea ordinii, să nu se lase răpiți de patimă și să ierte toate pentru înviere. În acelaș sens a vorbit și adv. *Dr. L. Borcea*. În urmă s'au organizat o gardă civilă, compusă din 300 membri 200 români și o sută sași și unguri. Pe primărie s'au arborat două steaguri naționale românești. Ordinea s'a restabilit.

Miercuri au ieșit *Dr. Nicolae Bălan* și subl. *Stoichiță* la *Mercurea*, *Apoldul de jos*, *Săliște*, *Tilișca*, *Poiana* și *Jina* pentru liniștirea populației și pentru organizarea de legiuni naționale.

Joi a ieșit asesorul *L. Triteanu* și *Dr. Nicolae Cristea* în *Ocna-Sibului* unde au organizat garda națională. În *Vineri* zvonindu-se că în *Ailămor* și *Armeni* s'ar fi ivit turburări în popor, s'au transportat la fața locului *Dr. Nicolae Cristea* și *Romulus Damian*.

Manifestul tinerimii române

Studentimea română se pune în serviciul Sfatului național român.

Tinerimea universitară română din *Budapesta* salută cu entuziasmul viguros al tineretii «Consiliul național român», ca unicul organ îndreptățit și chemat să cărmuiască soarta națiunii române din *Ungaria* și *Transilvania*, și conștie de vremurile hotărâtoare pentru soarta neamului român se pune în serviciul lui, hotărâtă fiind să aducă orice jertfă pentru binele neamului din care iau parte.

Face totodată apel către toți cei din un simțământ și un gând cu ea, ca fără amânare să grăbească a da tot sprijinul «Consiliului național român» și în deplină solidaritate, umăr

Pentru orfanii preotului împușcat

La colecta deschisă cu gând de a veni în ajutorul celor șapte orfani nevrâstnici și a văduvei preotului *Ioan Opris*, fost paroh al Cristişului și membru al sfatului național român din Turda, a contribuit:

I. P. C. Sa Arhimandritul și Vicarul arhiepiscopesc *Dr. Eusebiu R. Roșca* 100 coroane.

Oferte se primesc la redacția ziarului nostru.

Înștiințare

La întrebarea făcută din mai multe părți, *dacă feciorii noștri de 18-22 ani (născuți în anii 1896-1900) au să se prezinte la serviciul militar, sau nu*, — răspundem, că, *până la convocarea Consiliului nostru național central, nu au să se prezinte.*

Sibiu, 10/23 Noemvrie 1918.

Consiliul național român pentru Sibiu și împrejurime.

Trei cereri pentru reușita marelui meeting dela Alba-Iulia

La 1 Decemvrie st. n. a. c. popoarele lumii privesc cu atențiune încordată asupra adunării noastre dela Alba-Iulia, și marele sfat național român din Arad a cerut dela toți românii să contribuie la reușita adunării. În acest scop subsemnatul își permite trei cereri și anume:

1. Toți stenografuli români din Ardeal și Ungaria sănt rugați să participe în calitate aceasta la marea adunare, organizându-și serviciul.

2. Aranjatorii adunării naționale sănt rugați să deie loc și prilej potrivit stenografulor români, pentru-ca aceștia să-și poată împlini chemarea.

3. Toate ziarele noastre sănt rugate să reproducă aceste știri, pentru-ca să ajungă la timp la cunoștința celor vizati.

Istoria cere, ca nici un cuvânt să nu se peardă pentru posteritate, când am ajuns să ne afirmăm în concertul popoarelor culte. Pentru a corăspunde așteptărilor, se cere concentrarea forțelor.

Acum a sosit timpul, când stenografia românească trebuie așezată la locul ei.

Apel

cătră concetățenii noștri sibieni.

În noaptea de 2 spre 3 Noemvrie 1918 o mare parte dintre concetățenii noștri a suferit enorme pagube în urma jăfuirii prăvăliilor, și în parte a locuințelor lor. Unii dintre acești concetățeni au ajuns în situația cea mai dureroasă. Jăfuitorii și spărgătorii furându-le sau stricându-le și instrumentele manuale precum și materialul necesar pentru conducerea prăvăliilor, stau în fața unui trist viitor.

Din nenorocirea aceasta, pentru noi, concetățenii scăpați de jaf și furt, reese datorința umană de a ne îngriji de acești despoiați, și de a dăru pentru ei barem atât cât e indispensabil necesar, până când vor fi în stare a-și relua iar meseria pentru existență.

Ajutoare se primesc la următoarele bănci din Sibiu: Albina, — Sparkassa, — Bodenkredit Anstalt, și la sucursala Pester Komercialbank din Sibiu.

Sibiu, la 18 Noemvrie 1918.

În numele comitetului pentru ajutoarea concetățenilor sibieni rămași fără pâine în urma jăfuirilor:

M. Breckner, Guido Kovats,
Teodor Dobo, Nicolae Borsos.

Românii

— Versuri de prilej —

Alcătuite de ciobanul Nic. Nartea din Vale

Neam frumos cu multe ramuri,
Ca și pomul roditor,
S'a desfășurat în veacuri
Poporul românilor.

Trunchiul este România,
Ce-i de sine stătătoare.
Afară de-a sa grădină
Stau crengile roditoare:

Prima creangă se întinde
Peste văi, peste Carpați,
Coperind prea minunate
Dealuri, șesuri, iubiți frați, —

E Ardealul, e Bănatul,
Până 'n Tisa povestesc,
Maramurăș și Crișana,
Toate 'n graiul românesc.

Asta-i țara, pentru care
Dușmanii s'au năzuit
Să ni-o schimbe 'ntr'a lor limbă,
Intr'un ceas nenorocit.

Altă creangă se întinde
Printre râuri și izvoare,
Intre codri și coline,
Scumpele noastre odoare;

Și-i așa înconjurată,
Spun că-i «veselă grădină»,
Unde cântă păsărele,
E duoasa Bucovină, —
Țara lui Ștefan cel Mare,
Care 'n lume seamăn n'are.

Ear a treia creangă trece
Peste Prut, acoperind
Basarabia întreagă,
Și peste Nistru trecând;

Țară 'n jale și 'ntunerec!
Așteptat-ai nencetat,
Sora mare să-ți croiască
Viitorul luminat...

Peste Dunărea bătrână,
Printe sârbi, printre bulgari,
Risipite stau surcele
In aceste vremuri mari;

Când un vânt de primăvară
De noroc aducător,
Mângăie coroana mare
A pomului roditor.

Atunci toate, pân' la una,
Trunchi, și ramuri, și surcele,
De fiori tresar deodată:
Sate mari și mărunțele
Vor scăpa de chin și rele!

Căci avut-am totdeauna
Credință în Dumnezeu,
Și Eternul nu ne uită
Pe români, poporul său.

Cătănești

Foaie verde vioarele,
Colo 'n vale la Sâlcele
Se bat două taberi grele:
Așa trec plumbii prin ele
Ca frunzele prin nufele.
Vino, maică, și te uită,
Că și earba-i toată cruntă,
Nici nu-i earbă, nici nu-i nalbă,
Ci e sânge până 'n barbă...
Frunzuliță de sulfină,
Plânge mândra și suspină, —
Taci, mândro, nu suspină,
Că io ear m'oi înturna, —
Numai nu te mărită.
Că de-o fi vr'un bine 'n țară,
Io mă 'ntorc acasă eară;
Dar de-o fi vreo răutate,
Merge-oi, mândro, mai departe,
Și ți-oi trimite o carte,
Carte 'n patru colțurile,
Scrisă cu lacrimi d'a mele.

Convocare

Intellectualii, industriașii, meseriașii, negustorii, economii și muncitorii români, cari au împlinit 24 ani și au locuință stabilă în Cercul Cisnădiei sânt invitați prin aceasta a se întruni

Mercuri la 14/27 Noemvrie a. c.

la orele 11 a. m., în sala școlii din Rășinari în scopul de a alege 5 delegați pentru marea adunare națională, care se va ținea în Alba-Iulia Duminecă, în 18 Noemvrie v. 1 Decemvrie n. 1918.

Sibiu, în 14/27 Noemvrie 1918.

Din încredințarea Sfatului național român din Sibiu:

Dr. Ioan Stroia m. p.,
protopop

Știrile zilei

Din București. Regele Ferdinand I, în fruntea armatei române, a intrat în ziua de Sf. Arhangheli, cu mare alai, în capitala sa.

La Blaj au sosit Sâmbătă după amiază la ora 1 locotenentul pilot *Nicolescu*, din armata română și căpitanul *Precup*, ardelean de loc. Au plecat dela Bacău cu *aeroplanul* și au parcurs drumul în 2 ore până pe Câmpul libertății, unde au aterizat și unde au fost primiți cu mare însuflețire. Publicăm la alt loc al ziarului nostru *Apele*, trimis de frații noștri dela Marele cartier general.

«Bine ai venit din rai,
Pasăre cu dulce grai!»

Fiindcă au purtat un război în mod neleal. Femeile din Germania s'au adresat cătră prezidenta consiliului național al femeilor franceze, cătră doamna Jules Steg-fried, și au rugat-o să mijlocească la guvernul francez o indulgere a condițiilor de armistițiu.

Consiliul femeilor franceze a hotărât în unanimitate să respingă cererea din Germania. Francezele zic, că deoarece țara nemțească a purtat războiul neleal, condițiile armistițiului sânt deplin îndreptățite, și nu urmăresc altă țintă decât a face cu neputință un nou război.

† **V. d. Anastasia Georgia născ. Vlaicu**, din Boroșineu și-a dat sufletul în mâinile Creatorului în 6/19 Noemvrie 1918, la 7 ore dimineața în al 82-lea an al vieții sale. În mormântarea i s'a făcut după rital bisericii ort. române în 8/21 Noemvrie la 1 oră după amiază în Boroșineu. Odihnească în pace!

Fostul domnitor Carol IV și maghiarii. Intr'un consiliu ministerial, ținut Joi în Budapesta, trimisul Ungariei la Zagreb, *Aladár Balla*, în raportul despre activitatea sa în Croația, a spus și următoarele:

Când politicianii croați, contele Kulmer, Dușan Popovici și alții înainte de proclamarea neatârării Croației s'au prezentat în fața lui Carol Habsburg, fostul rege al Ungariei li-a zis: «Puteți smulge din țara ungurească orce și ori cât de mult voiți, dar să rămâneți tot sub stăpânirea mea.» Acelaș lucru l-a declarat Carol Habsburg și Banului croat Anton Mihalovici. Și în acelaș fel s'a exprimat și cătră cehi.

† **Ioan Sâmpălean.** Primum următorul anunț funebrel: Subscriși cu inima zdrobită de durere aducem la cunoștință că *Ioan Sâmpălean*, paroh ort. român în Sălced, în îndeplinirea datorinții pentru redestețtarea noastră națională, într'un mod duros și neașteptat, Luni în 18 Noemvrie n. 1918 dimineața la 8 ore a încetat din viață în anul al 50-lea al vieții și al 26-lea al proeției și fericitei sale căsătorii. Osemintele scumpului defunct se vor așeza spre veșnică odihnă Joi în 21 Noemvrie n. 1918 în cimiterul bisericii ort. române din Sălced. Fie-i țărâna ușoară și pomenirea binecuvântată. Sălced la 18 Noemvrie n. 1918. *Văd. Victoria Sâmpălean*, soție, cu zece copii, și alte numeroase rudeni.

De ale sașilor. Cu indignare am observat Duminecă domnișoare și tineri sași rupând așele românești ale legiunii române. Cerem ca astfel de fapte copilărești și nepermise să nu se mai întâmple. Toate-și au marginile.

În ceas rău. Eră pe la începutul domniei lui Carol I. în Austria, și al IV-lea în Ungaria. Domnitorul tinăr de ani și cu puțină experiență, — ne povestește un ofiter, — aveă să subscrie un act. În camera sa de lucru erau de față câțva consilieri, precum și fratele monarhului, arhiducele Max. Noul domnitor citește actul și neputându se dumeri, pune întrebarea celor din jurul său: «Cum să mă subscriu aici: Carol întâi, sau Carol al patrulea?» Arhiducele Max, cam în glumă, îi răspunde: «Schreib nur: Karl der Letzte!» Gluma de-atunci s'a îngroșat de tot.

Pe insula Dracului. Fostul ambasador american în Viena, *Penfield*, face propunerea ca împăratul Wilhelm să fie internat în Insula Dracului (*Ile du Diable*, unde fusese deportat căpitanul Dreyfus).

În cercurile politice engleze din Londra se susține, că Wilhelm II. este după forme încă tot împărat german și rege prusian. Guvernul actual german n'a comunicat nimănui abdicarea domnitorului dela tronurile sale. În astfel de împrejurări nu este exclus, că Wilhelm are de gând să revină la puterea perdată pe un moment. (N'are să mai vie, nici când în scaunul de aur.

† **Emil M. Lungu**, măestru ferar în Rășinar, după scurte suferințe a încetat din viață Joi, în 8/21 Noemvrie în etate de 34 ani și în al 11-lea an al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale decedatului s'au depus spre veșnică odihnă în cimiterul central din Rășinar în cripta familiară, Sâmbătă, în 10/23 Noemvrie, la orele 11. Odihnească în pace!

Marșul legionarilor români, text de *I. Broșu*, muzică pentru voce (cor unison) și pian de *Timotei Popovici*, a apărut în tipar. Prețul unui ex. este 5 cor. plus porto 30 bani. Se capătă la autor în Sibiu, strada Cisnădiei 7 și la librăria arhidiecezană.

Aviz. Lecțiile întrerupte, din cauza boalei spaniole la școala civilă de fete cu internat a *Asociațiunii*, se continuă *Luni în 25 Noemvrie l. c.* — Rugăm ziarele române să reproducă acest aviz.

Direcțiunea școlii.

Pentru copiii legionarului român. La fondul acesta de ajutoare au mai dat:

1. Sergent majorul Nic. Mișu, Cor. 10.—
2. Dir. școl. Dr. Vasile Bologa „ 5.—
3. Căpitanul Vasile Barbu „ 8.—
4. Locot. Romul Perian „ 10.—
5. Advocatul Dr. Ioan Fruma „ 10.—
6. Serg. major Nicolae Popa cu prilejul logodirii fratelui său Costantin (Săliște) cu dșoara Tani Saftu (Brașov). „ 20.—
7. Preotul milit. Marcu Jantea „ 100.—
8. Căpitanul Spiridon Moian „ 10.—
9. Măiestru croitor I. Petrașcu „ 20.—

Sau în total K 193.—

Contribuirile de până aici Cor. 665.—

Bravi români! Dăruți din avutul vostru pentru copiii legionarului român. Dăruri primește exactorul consistorial *Victor Tordășianu*.

Unirea cu România. Citiți și răspân-diți: «De ce trebuie să ne unim?», de Romulus Damian. De vânzare la toate librăriile și tutungeriile.

Cărți și reviste

Calendarul Arhidiecezan. A ieșit de sub tipar *Calendarul Arhidiecezan pe anul 1919.*

Cuprinde, ca și cel din anul trecut, lucruri interesante de citit și îndrumări de folos: Povestiri din cele mai frumoase, istorioare, anecdote, glume, versuri.

Este împodobit cu patru chipuri ale bărbăților noștri răposați în vremea războiului.

De vânzare la *Librăria Arhidiecezană* în Sibiu. Prețul: 2 cor. 50 fileri (și porto 20 fil.) Ediția cu *sematism* costă 4 coroane (și porto 20 fil.) Este astăzi cel mai căutat calendar românesc.

Frunzulițe din război. Versuri ardele-nești. Adunate și alese de *E. Hodoș*. O broșură de frumoase cântece. Costă 30 fileri. A se cere dela *Librăria Arhidiecezană*.

Nr. 506/918

(283) 2-3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III Fundata, din protopresbiteratul Branului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român», în temeiul ord. Ven. Consistor Arhidiecezan Nr. 10841/918 Bis.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursele înzestrate cu documentele cerute sânt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar concurenții — cu observarea prescrierilor regulamentului pentru parohii — se pot înfățișa înaintea alegătorilor spre a cânta, resp. a oficia și cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Zărnești, la 30 Octomvrie 1918.

Oficiul protopopesc al Branului în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Dan,
prot. on., adm. prot.

Cancelarie advocațională

Liberat de serviciul militar, mi-am redeschis cancelaria advocațională în Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 28.

(285) 1-1 **Dr. Mátyás Lazar,**
advocat.

Cancelarie advocațională

Înștiințez Onorata mea clientelă, că eliberat fiind de serviciul militar, mi-am redeschis cancelaria advocațională în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 7.

(286) 1-3 **Dr. Adolf Hirsch,**
advocat.

Semințe din agrul lui Cristos

cuvântări bisericesti pe toate Duminecile și sărbătorile de peste an, precum și la casuale bisericesti, publice și private

de **Zacharia Boiu,** fost asesor consist., etc.

Tomul I: Cuvântări la Duminecile de peste an. Cuvântări la praznicele și sărbătorile de peste an, precum și la casuale bisericesti.

Tomul II: Cuvântări bisericesti la înmormântări, parastase și alte festivități funebreale. Adaus de texturi biblice pentru cuvântări funebreale.

Cuvântări funebreale și memoriale.

Prețul: de fiecare tom 3 Coroane plus porto postal 3 Coroane.

La Librăria arhidiecezană din Sibiu—Nagyszeben se află de vânzare următorii numeri din

Biblioteca școlară

îngrijită de **V. Stan,** profesor.

- Nr. 1. Legende, de S. Fl. Marian.
2. Epușat.
3. Balade populare, de V. Alecsandri.
4. Din lumea păsărilor, legende după S. Fl. Marian.
5. Sentinela română, de V. Alecsandri.
6. Prihorul.
7. Impăratul Rogojină.
8. În noaptea sfântă.
9. Țara pomilor.
10. Luptele lui Traian cu Dacia, după A. Vlădușă.
11. În Nazaret.
12. De Crăciun.

Prețul: de fiecare număr 10 fil. plus porto postal recomandat 40 fil.

În editura «Librăriei arhidiecezane» din Sibiu—Nagyszeben a apărut și se află de vânzare

Apostolul

care cuprinde

Faptele și epistolele Sfinților Apostoli.

Tipărit în zilele Preînălțatului Impărat și Rege Carol al IV-lea, cu binecuvântarea înalt Preasfințitului Domn Vasile, Arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Mitropolit al Românilor de religiuina greco-orientală din Ungaria și Transilvania, consilier intim de stat al Maiestății Sale ces. și reg.

Prețul unui exemplar:

Legătură simplă K 15—, plus porto postal K 3—
Legătură imitație de piele K 20—, plus porto postal K 3—.

Revânzătorilor li se dă 10% rabat.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu—Nagyszeben, se află de vânzare :

Biserica catedrală

dela

Mitropolia ortodoxă română în Sibiu.

Istoricul zidirii (1857—1906)

de

Dr. Ilarion Pușcariu,
Dr. E. Miron Cristea și Mateiu Voileanu.

Cu 24 ilustrațiuni și 3 faesimile.

Prețul 4 cor., plus 60 fil. porto recomandat.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Despre caritatea creștinească.**Trei predici**

de

Abatele Metodi Zavoral.

Prețul: 30 fileri plus 10 fileri porto.
Se vinde pentru scopuri culturale-filantropice.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană,**
din Sibiu—Nagyszeben.

Adolf Harnack.

Monahismul,
idealurile și istoria lui

trad. de

Dr. Gh. Comșa.

Prețul unui exemplar e 1 Cor.,
cu porto postal, 1 Cor. 15 fil.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu,
Nagyszeben, se află de vânzare :

Dr. Petru Șpan

conferență citită la congresul învățătorilor gr.-or. români din Biharia :

de

Nicolae Regman.

Prețul: 30 fil. plus porto postal 6 fil.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.**Predici**

de

Mihai Păcățian,
protopresbiter

și alți preoți din ppresbiteratul B.-Comloșului
Prețul 3 cor., plus 12 fil. porto.

„Biblioteca Șaguna“

Redactată de **Dr. I. Lupaș,** Săliște.

Nr. 16—36.

Mângăiați poporul!

Cuvântări bisericesti

de

Dr. Ioan Lupaș

și alți preoți din protopopiatul Săliștel.

Se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu—Nagyszeben.

Prețul unui exemplar: Broșat cor. 250, legat cor. 3—, porto 20 fileri.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu—Nagyszeben se află de vânzare :

Casa dela Jerihon

omii și cuvântări bisericesti

de

Dr. Ioan Broșu.

Prețul: Cor. 7 + porto recom. 50 fil.

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană din Nagyszeben—Sibiu :

Tipicul bisericii ortodoxe

intocmit pentru trebuințele preoților români și ale elevilor seminariilor

de

Aurel Popoviciu,

dahovnic-econom seminarial, instructor de cântări bisericesti și de tipic.

Aprobat de Preaven. Consistor arhidiecezan prin decisiul din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu 5 Cor. plus 50 fil. porto, recomandat.

A apărut și se găsește de vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu—Nagyszeben:

Calendarul arhidiecezan
pe anul 1919

și cuprinde o bogată materie de citit, din care amintim următoarele: Nu scapi de ce ți-i scris. *Versuri de astăzi:* Scrisoare din Italia. De trei zile. Mort. Departe. De-acasă. Ce mai e pe-acasă? Cățenești. *Vorba românului,* zicători din popor. Cum să citim? *Din scrierile celor dispăruți:* Rugămintea din urmă. Mama răniților. Bunica. «Țărța-părța». *Eroii nu mor:* Sublocotenentul Nicolae Broțe. Medicul Dr. Nicolae Aron. Sorin Barcianu. *Snoave și istorioare:* Faraonul bucătar. Fata de om bogat și bobul de mazere. Impărat și derviș. Un cârciumar de altădată. Cu musca pe căciulă. Primejdioasă treabă. Slujba de noapte. *Pentru economi:* Să învățăm dela străini. Clădirea grajdurilor. Grijiți de galițe. Patlagăle (paradaise). Cum se păstrează cartofii. Culesul de poame. Poamele vermenoase. *Fel de fel:* Vremea d'apoi. Băile de soare. Ofica sau tuberculoza. Bani răsândesc boale. Obicei rău. Îngrijirea nervilor. Despre lunatici. Călătoriile pe jos. Alcoolul și războiul. Apăsat de grija milioanei. Cătră mame. Copilul nu trebuie legănat. Turnul despărțeniei. «Sărut mâna!». Oțet bun de casă. Pastrarea mereilor. Poruncile căsătoriei. *Scântei.*

Calendarul arhidiecezan pe 1919 este împodobit și cu patru ilustrații: George Coșbuc, Sublocotenentul Nicolae Broțe, Dr. Nicolae Aron și Sorin Barcianu. — În celelalte părți ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii, Casele domnitoare, tarifele nouă de poștă și de timbre, însemnarea târgurilor, aranjate după alfabet și luni. Extras din catalogul librăriei arhidiecezane despre depositul de cărți bisericesti, școlare, regulamente, blanchete și icoane.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu «Șematismul» bisericii ort. rom. din Ungaria și Transilvania, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, cateheți și învățători, și o altă ediție, populară, fără șematism.

Șematismul se vinde și în broșură separată, cu 1 Cor., plus portopostal 20 fil. Afat librăriilor, cât și particularilor, pentru desfacere peste 10 exempl. se dă rabat.

Prețul: { Ediția cu Șematism 4 Coroane plus portopostal 20 fileri.
„ fără „ 2 Cor. 50 fil. „ „ 20 „

: : : Cu trimitere recomandat portopostal 40 fileri. : : :

Încercați

În ziarul **Telegraful Român,** care apare de 3 ori pe săptămână, se publică cele mai ieftine

inserate și reclame

cu deplin succes. — Adresa: Administrația **Telegraful Român,**
: : : Sibiu (Nagyszeben), Strada Măcelarilor 45. : : :

Cei ce fac comande pe temeiul acestor reclame și inserate, să amintească totodată și numele foii noastre.

dânșii! (Ce cuminți! Red.) Noi voim pacea. —

În partea din urmă a articolului său, *Magyarország* se jăluiește împotriva Înțelegerii, «care privește liniștită» la «invaziunea românilor, sârbilor și cehilor».

Domnii dela *Magyarország*, ar aștepta ca Înțelegerea să se supere pe aliații ei...

Ziarul sibian *N. Reggeli Ujság*, scrie:

Ardealul are să fie ocupat. O spunem nu ca să înspăimântăm, ci ca să liniștim. Iubim și noi țărișoara Ardealului. Ne vine greu să ne împăcăm cu gândul, că un popor străin (de unguri) intră pe pământul acesta. Dar se apropie ca prieten, fără pornire dușmănoasă; de aceea și noi — maghiarii ardeleni — îl primim prietenește.

Nu înălțăm jăluiri la cer. Politica noastră rea de naționalități și necunoașterea totată a raporturilor ardeleniștii a creat situația, ce trebuie să o suportăm acum.

Românii formează majoritatea covârșitoare în Ardeal și principiile lui Wilson, drepte în temelile lor, cer imperiul pe seama românilor.

Ear nouă, ungușilor, ne este iertat să plângem pentru pierderea Ardealului...

Circulara Sinodului episcopesc

Cătră iubitul cler al mitropoliei ortodoxe-române din Ungaria și Transilvania

Ideile mărețe și creștinești din soliele marilor bărbați, pe cari duhul vremilor de azi i-a ridicat de conducători ai celor mai alese popoare din lume, au produs o epocală prefacere și 'n viața națională a poporului român din Ungaria și Transilvania.

Astăzi toată lumea recunoaște fiecărui popor dreptul de a dispune liber asupra sa. Fostul împărat și rege Carol a renunțat la tron și deslegând pe toți de jurământul făcut față de tron, a recunoscut și el pentru fiecare popor dreptul de a-și croi soarta sa.

În conștiința acestui principiu fundamental pentru viitoarea dezvoltare

și organizare a poporului nostru român și a situației, ce astfel s'a creat, trebuie să recunoaștem cu toții, că marea adunare națională convocată, sau mai bine și mai popular zis marele sfat al națiunii române, dela care are să emaneze puterea și dreptul înaltei noastre stăpâniri naționale, este chemată să fie cea mai înaltă autoritate națională a poporului român. Acest mare sfat, fiind compus din Preasfinții Episcopi, din dignitarii Bisericii românești, din membrii tuturor instituțiilor noastre și așezămintelor noastre, din membrele Asociațiilor noastre de femei, din intelectuali, din meseriași și muncitorii industriali comerciali, din țărani noștri și tinerii de bună speranță, cu un cuvânt din toate păturile sociale ale poporului, — este însuș națiunea întreagă, este reprezentantul ei cel mai genuin.

Sfânta tradițiune a Bisericii noastre ortodoxe răsăritene a fost în slujbele sale totdeauna cu deosebită luare aminte la autoritatea sau stăpânirea lumească. Cu atât mai vătos trebuie să o facă aceasta Biserica poporului român, pusă pe temelii naționale. Neamul întreg și conducătorii ei, mai ales în aceste zile de prefacere, au lipsă de ajutorul Celui de sus. Dreptacea Preasfințitul Sinod Episcopesc al mitropoliei ortodoxe-române din Ungaria și Transilvania — în scopul implorării aceluia ajutor — a aflat de lipsă a se întruni, și în fața situației de azi a dispune următoarele:

1. Pomenirea persoanei Domnitorului se omite din toate rugăciunile, cântările și citirile liturgice.

2. La serviciile divine principale și adecă la vecernie, utrenie și sf. liturgie în locul ecteniei pentru Domnitor ne rugăm astfel:

a) La ectenia mare: (Cu pace Domnului să ne rugăm), adaugem:

«*Pentru înalta noastră stăpânire națională și pentru marele sfat al națiunii române — Domnului să ne rugăm*».

b) La ectenia întreită dela aceleași trei slujbe:

«*Încă ne rugăm pentru înalta noastră stăpânire națională, și pentru marele sfat al națiunii române, pentru luminarea, îndreptarea, pacea, sănătatea, mântuirea și iertarea păcatelor*

lor — și pentruca Domnul Dumnezeu mai ales să le deie spor, și să le ajute întru toate lucrările lor spre binele obștesc».

c) La ieșirea cu sfințele daruri, după pomenirea Episcopului:

«*Pe înalta noastră stăpânire națională și pe marele sfat al națiunii române, — Domnul Dumnezeu să le pomenească întru împărăția sa*».

La toate celelalte servicii divine — din toate molitvele, ecteniile, cântările și citirile — se lasă necitite părțile, în cari se pomenește Domnitorul și n'au să fie înlocuite de fel. Tot astfel la proscomie se omite scoaterea părțicelei pentru Domnitor.

4. La toate sf. liturgii — după rugăciunea amvonului — se citește următoarea Rugăciune de ingenunchiare:

Iară și iară — plecând genunchii noștri — Domnului să ne rugăm.

Doamne Dumnezeul nostru; Păcătuit-am Ție și noi și părinții noștri; rățăcit-am dela calea adevărului și lumina dreptății nu ni-a strălucit nouă, și soarele nu ni-a răsărit nouă. Și iată robi sântem în pământul, ce ai dat părinților noștri, spre a mânca rodul lui și bunătățile lui.

Drept ești, Doamne, și drepte sânt judecățile Tale Drept ești, Doamne, și toate lucrurile Tale, și toate căile Tale sânt milă și adevăr și judecată adevărată, și drept judeci în veac.

Cutremurat-ai pământul, Doamne! Cine este asemenea Ție mărit întru sfinți, minunat întru mărire, făcător de minuni?!

Iată, noi venim la Tine, că Tu ești Dumnezeul nostru, căci Tu ai zis: «O, poporul meu! Rana ta este dureroasă; pedeapsa fărădelegii tale împlinitu-s'a; scoală-te. Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru; Eu sunt cu tine; de voi și nimici toate popoarele, între care Te-am împrăștiat, pe tine nu te voi nimici. Sfărma-voi jugul de pe tine și voi rumpe cătușile tale; lărgi-voi hotarele tale; aduna-vă-voi dintre popoare și vă voi strânge din țările, în cari sunteți împrăștiați; restatori-voi judecătorii tăi, ca mai nainte, și sfetnicii tăi, ca la început».

Și acum, Doamne Dumnezeul nostru, cel mare, cel puternic, cel ce păzești legământul și îndurarea; Dum-

nezeul cel mare în sfaturi, puternic în lucruri, ai cărui ochi sunt deschiși asupra tuturor faptelor fiilor oamenilor; Cel ce înalți pe cei smeriți și ridici la mântuire pe cei ce plâng, care zădărnicești sfaturile celor vicleni, pentru ca mâinile lor să nu împlinescă cugetele lor: — să nu se pară mică înaintea Ta toată strămtoarea, ce a venit asupra noastră, a părinților noștri și asupra poporului Tău.

Doamne, Tu stăpânești peste viață și peste moarte, și pogori la porțile iadului și iarăși ridici: — înaintea Ta aducem rugăciunile noastre, nu pentru dreptățile noastre, ci pentru multele Tale îndurări. Scoală-Te întru ajutorul nostru și mântuește-ne pentru mila Ta. Dă-ne ajutor, ca să scăpăm din strămtoare. Dumnezeule Mântuitorul nostru, ajută-ne nouă pentru mărirea Numelui Tău, ca să se sălășluească mărire în pământul nostru, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Aceste dispoziții sânt de natură provizorie până la statornicirea unor raporturi definitive în privința vieții de stat.

A r a d, din ședința Preasfințitului Sinod Episcopesc al mitropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, ținută la 10 Noemvrie 1918.

Ioan I. Papp m. p.,
Episcopul Aradului, totodată și locuitor de mitropolit.

Dr. E. Miron Cristea m. p.,
Episcopul Caransebeșului.

Declarație

Intr'un număr din Noemvrie a. c. al ziarului vienez *Arbeiterzeitung* a apărut un articol, după informațiile unui medic militar din Belgrad, conținând descrierea retragerii guvernamentului austro-ungar din fostul teritoriu ocupat.

În acest articol se face amintire în treacăt și despre persoana mea, în legătură cu critica activității colonelului de stat major Kerchnawe, făcându-se învinuirea, că noi am fi vinovați, că în luna lui Iunie la Kragujevaț au fost judecați statarial la moarte 44 de slovaci de la regimentul de infanterie Nr. 71.

prin niște huceaguri ne mai pătrunse de picior omenesc. La tot pasul erau copaci întregi, căzuți deacurmezișul cărării și mai ales scăeți cu spini lungi ca niște ghiare de șoimi uriași. Cărearea se îfundase deabinele și nici un luminș, nici la deal, nici la vale. Bieteii mame îi sângerau picioarele desculțe și hainele îi atârnav în fâșii de zdrențe. Dodată s'a pomenit în fața unui scăete mare, care în tunerecul nepătruns a deșisului luase chip de om. Și parcă zimbea cu amărăciune scăetele.

— Scăete bun, milostivește-te de-o mamă chinuită, și arată calea mai departe, — zise femeia plângând cu sughituri adânci.

— Slujba ce mi-o ceri e mare, femeie, dar să primești la sânul tău o ramură stufoasă din crengile mele ș'atunci o să te slujesc bucuros.

Mama a închis ochii, a luat cu mâna tremurătoare un zmc de spini, ca un mănunchi de seceri ascuțite, ș'a desfăcut cămașa la piept și a pus în dreptul inimii îndurerate ramura de scăete, suspinând ca o muceniță. Apoi a plecat înainte pe luminșul arătat de scăetele tiran.

În urma ei, pe glia verde, rămânea un șivoi de sânge cald, care izvorea din sute de părăiașe de sub haina șdrențuită. Și nu se lăsa, ci răsbea tot înainte, dusă de para dorului părintesc.

Și s'a tot dus, s'a dus, până a dat de

FOIȘOARA

Mama

Poveste pentru copii¹

Vreți să vă spuie nenea o poveste, dragilor?

Ei bine, să stați cu binișorul și nici măc să nu ziceți, să se audă cum toarce Pisiac în gura cuptorului. Mâinile în poală și ochii la nenea! Cui adoarme mai întâi, bobârnac pe năsușor!

Iar acum: cică a fost odată, ca nici odată, demult și nu prea, pe vremea când s'au prăsit durerile pe lume și se lăsau peste sate ca negurile nopții, întunecând inimile și rânind sufletele oamenilor, cum taie cuțitul în carne vie. A fost o femeie bună și blândă, de-o pildă cum e mamița Linuții, din vecini. Și femeia asta aveă o fetiță scumpă cu păr bălai, pieptănat frumos, și cu ochi strălucitori, ca două steleșoare. Fetița ascultătoare, care nu ieșea nici când din cuvântul mamei sale. Și mamă-sa o iubea, cum nu se poate spune în grai de slove. O adurmea în mângăieri și o trezia în sărutări. O purta tot pe palme, cum se zice. Ii făcuse cămășuța cu ale-

sături și o cingătoare cu ochișori de mătășă. Cine o vedeă, o sorbea cu vederea ca pe o minune.

Ei dar într'o noapte a bătut la ușa tinzii o mătușică necunoscută, învelită toată în foale negre, de nu i se vedea nici măcar obrazul și spunea că are poruncă grea să ducă sufletul fetiței într'o țară departe spre soare apune, de unde nu mai este întoarcere. Bageamă mătușica asta eră chiar moartea, că biata mamă s'a pus pe plâns cumplit și plângea-plângea, de s'au înfiorat chiar și icoanele de pe păreț. Dar cu moartea nu te poți pune la târguială: copilița noastră a închis ochișorii, a plecat fruntea de crin și s'a întins pe păcel, ca un trupșor de floare, când o atinge coasa nemiloasă la rădăcină.

Mama ei a gătit-o frumos, a învelit o în fachiol de mătășă, i-a pus flori multe la căpătâi, filimină galbină și calapăr miorositor, apoi s'a despărțit de ea în pălpări de făcii și în glas tânguitor de clopot. Și mătușica-moarte a plecat spre gruiul cu morminte dela biserică, împlinindu-și porunca. S'a tot dus...

Și biata mamă a rămas fără odor.

O, Doamne sfinte, cine ar putea să scrie durerea ei? Nici de mâncare nu i mai trebuia, nici de casă nu mai putea să-și vază. Umbla cu părul despletit, cu gândul întraiurea. Azi așa, mâne așa, zile dearândul,

Tot cu ochii la poartă spre calea pe care plecase moartea.

Intr'o bună zi mama n'a putut răsbi cu durerea: a luat o cărpă și a plecat la drum întins, să ajungă moartea să-și ceară fetița. Fără de ea nu mai putea să trăiască.

Și s'a dus biata mamă, s'a tot dus, ziua prin ogoare, noaptea prin ponoare, până a dat de-o apă mare, de un tău cu apă limpede, a cărui față sticlea la soare. Și nici un suflet de om în jur, ci tot pustiu cât vedeai cu ochii, încât nu aveă sârmana femeie îndurerată dela cine să ceară o vorbă de îndrumare. Atunci s'a întors cu fața spre lac și a început să-i vorbească.

— Apă mare, apă mare, n'ai văzut o mătușe îmbrăcată în fachiol negru, cum ducea o fetiță cu păr bălai? Și n'ai putea să-mi areți calea încotro a apucat?

— Ba am văzut, mamă întristată, și ți-oi arăta calea dacă vei plânge cu lacrimi bogate și lacrimile să-ți cadă în apa mea.

Și mama a plâns amar, de lăcrimau și zările de mila ei, iar lacrimile ei curgeau șiroaie în apa lacului și care cum curgeau se prefăceau în mărgăritare scilpitoare și se așezau la fund. Se umpluse fundul apei de mărgăritare, de erau cât pietriș în Murăș. Atunci s'a pătruns de durerea ei și inima lacului și i-a arătat calea mai departe.

Drumul s'a învălmășit mai încolo

¹ Subiectul acestei povești e din popor; l-am auzit dela o elevă a mea: Olivia Negrea, clasa IV civilă, din Sântămărie. — A. Melin.